

BOŚNIA I HERCEGOWINA
Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

1. Informacje ogólne

Powierzchnia	51 129 km ²
Ludność	3,9 mln
Głowa państwa: 3-osobowe Prezydium Federacji BiH ¹	Dragan Čović (Chorwat) Milorad Dodik (Serb) - Przewodniczący Bakir Izetbegović (Bośniak)
Premier	Zoran Tegeltija (Serb)
Minister Spraw Zagranicznych	Bisera Turković (Boszniaczka)
Minister Finansów i Skarbu	Vjekoslav Bevanda (Chorwat)
Minister Handlu Zagranicznego i Stosunków Gospodarczych	Staša Košarac (Serb)
Ambasador BiH w Warszawie	Koviljka Špirić
Ambasador RP w Sarajewie	Jarosław Lindenberg – od sierpnia 2018 r.

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019	2020
PKB (dynamika w %)	1,1	3,2	3	3,2	2,7	3	3	-5,5
PKB per capita (EUR)	4 904	5 139	5 305	5 400	5 800	6 100	6 100	bd
Inflacja	1,1	-1	-0,8	0,5	0,7	0,9	0,9	-1
Bezrobocie	25,5	43,2	40,58	38,9	34,1	32,3	32,3	38
Dług publiczny (w % PKB)	42,3	46,1	46,5	43,5	29,2	26,1	26,1	26,1
Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (w mln EUR)	284	314	274	425	232	298	298	249

Źródła: Agencja Inwestycji Zagranicznych BiH, Dyrekcja Planowania Gospodarczego BiH

Parlament Bośni i Hercegowiny (BiH) zatwierdził pod koniec 2019 r. nowy rząd, na którego czele stoi Zoran Tegeltija. Zakończył tym samym 14-miesięczny impas, podczas którego trzy wspólnoty narodowościowe BiH nie mogły dojść do porozumienia ws. wyboru premiera. Nowy rząd ma za zadanie przeprowadzić reformy niezbędne do tego, by Bośnia i Hercegowina mogła kandydować na

¹ Wg. Konstytucji z 1995r. roku BiH składa się z Federacji Bośni i Hercegowiny (z siedzibą w Sarajewie) stanowiącą 51% powierzchni kraju oraz Republiki Serbskiej (ze stolicą w Banja Luce). **Funkcję głowy państwa pełni wybierane w wyborach powszechnych, na 4 lata, 3-osobowe Prezydium Federacji, z Przewodniczącym na czele (Bośniak, Chorwat, Serb).** Kadencja Przewodniczącego jest rotacyjna. Prezydium mianuje centralny rząd. Federacja Bośni i Hercegowiny i Republiki Serbskiej posiadają własne parlamenty i rządy. **W gestii władz centralnych pozostaje: polityka zagraniczna, obronność, transport, sprawiedliwość, sprawy wewnętrzne, handel zagraniczny, finanse i skarbu.**

członka Unii Europejskiej. Ma także m.in. porozumieć się z Międzynarodowym Funduszem Walutowym.

W 2020 r. gospodarka BiH skurczyła się o 5,5%, co jest m.in. wynikiem wpływu pandemii COVID-19 na sektory: produkcyjny, turystyki i transportu. Na 2021 r. zakładane jest odbicie gospodarki i wzrost w wysokości 4%, przy założeniu utrzymania stabilności makroekonomicznej i powstrzymania ryzyk zdrowotnych przez władze krajowe oraz szerokiej dostępności szczepień w drugiej połowie roku.

Oczekuje się, że w 2020 roku Bośnia i Hercegowina (BiH) popadnie w najgorszą recesję od 25 lat. Niesprzyjająca sytuacja demograficzna Bośni i Hercegowiny, wzrost wskaźników infekcji i trudne warunki polityczne mogą również zaostrzyć skutki pandemii i spowodować jeszcze większy spadek PKB, niż się obecnie szacuje.

UE jest największym źródłem finansowania pomocy dla BiH. Z IPA 2014-2020 UE przyznała 80,5 mln euro w ramach dwustronnej pomocy dla Bośni i Hercegowiny na pokrycie pilnych potrzeb zdrowotnych i odbudowy gospodarczej i społecznej oraz 455 mln euro na regionalny pakiet odbudowy gospodarczej. UE udostępnia Bośni i Hercegowinie pomoc makrofinansową do 250 mln euro w formie pożyczki. W grudniu 2020 r. Komisja przyjęła pakiet o wartości 70 mln euro, który ma pomóc w sfinansowaniu dostępu partnerów z Bałkanów Zachodnich do szczepionek przeciwko COVID-19

Oczekuje się, że negatywny wpływ pandemii będzie się utrzymywał w nadchodzącym okresie, co doprowadzi do ewentualnego wycofania inwestycji lub opóźnień w realizacji inwestycji firm (szczególnie z Chin jako jednego z głównych inwestorów w projekty energetyczne i infrastrukturę). Tym samym realizacja zapowiadanych projektów TPP Gacko 227, autostrady Doboj-Vukosavlje-Brčko²⁸ i autostrady Banja Luka-Prijedor²⁹ zostanie przedłużona. Negatywny wpływ kontynuacji pandemii, czyli częściowego lub całkowitego przesunięcia realizacji ww. projektów.

3. Ramy prawno – traktatowe współpracy gospodarczej.

Na podstawie Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Radą Ministrów Bośni i Hercegowiny o sukcesji prawnej Bośni i Hercegowiny w stosunku do umów podpisanych między Rzeczpospolitą Polską a Socjalistyczną Federacyjną Republiką Jugosławii, zawartego w Sarajewie dnia 22 grudnia 2006r. moc obowiązującą zachowują:

1. Porozumienie o współpracy naukowo – technicznej między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Federacyjną Ludową Republiką Jugosławii, podpisane w Warszawie dnia 14 listopada 1955r. oraz Protokół zmieniający ww. Porozumienie, podpisany dnia 25 marca 1965r.
2. Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii o współpracy w zakresie turystyki, podpisane w Belgradzie dnia 9 grudnia 1969r.
3. Umowa między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii o wieloletniej współpracy w dziedzinie transportu, podpisana w Warszawie 25 października 1979r.

4. Wymiana handlowa z Polską w mln EUR.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2019 2018
Eksport	186,0	199,7	243,6	240,1	239,6	188,5	78,7
Import	54,8	48,5	62,3	71,1	79,7	89	111,7
Obroty	240,8	248,3	305,95	311,2	319,4	277,5	86,9
Saldo	131,2	151,2	181,3	169,1	159,9	99,5	-

Źródło: GUS

Dane statystyczne za 2020 r. wskazują na spadek wzajemnej wymiany towarowej. Wzajemne obroty osiągnęły wartość 277,5 mln EUR (spadek o 13% w porównaniu z 2019 r. Polski eksport wyniósł 188,5 mln EUR (spadek o 21%), natomiast import z BiH – 89 mln EUR (wzrost o 11,7% w porównaniu z 2019r.).

Główne pozycje towarowe w polskim eksporcie stanowiły:

- meble	- 4,6%
- tkaniny	- 3,8%
- podpaski higieniczne	- 3,7%
- koks i półkoks	- 3%
- mięso wołowe	- 2,5%
- drut miedziany	- 3,1%
- włókna	- 2,5%
- gaz ziemny	- 2,5%
- czekolada	- 2,1%
- materiały i wyroby włókiennicze	- 2,0%
- węglowodory alifatyczne	- 1,9%

Główne pozycje towarowe w polskim imporcie stanowiły:

- produkty przemysłu chemicznego	- 20,1
- produkty mineralne	- 13,1%
- wyroby nieszlachetne	- 12,4%
- wyroby włókiennicze	- 11%
- wyroby różne	- 8,2%
- skóry	- 7,6%
- urządzenia mechaniczne i elektryczne	- 7,5%
- drewno o grubości powyżej 6mm	- 5,5%
- wodór, gazy szlachetne	- 4,1%

4. Współpraca z Unią Europejską.

1 czerwca 2015r. weszło w życie Porozumienie o Stabilizacji i Stowarzyszeniu z UE. Jednocześnie w tym samym dniu odbyła się w Izbie Handlu Zagranicznego BiH konferencja „Wzmocnienie potencjału społeczności biznesowej w BiH w celu zainicjowania zmian ram prawnych dla prowadzenia biznesu w BiH na podstawie doświadczeń Słowacji”
Rada ds. JHA podjęła decyzję o zniesieniu obowiązku wizowego dla obywateli BiH od dn. 15.12.2010 r.

W raporcie z października 2011r. KE stwierdziła, że priorytetem jest utworzenie rządu centralnego. Postęp w procesie integracji z UE jest warunkowany uchwaleniem poprawek do konstytucji, zgodnie z wyrokiem ETPCz, oraz ustawy o pomocy państwowej i ustawy o spisie powszechnym. Pozytywnym przykładem działań w duchu dialogu i kompromisu, jak również koncentracji na agendzie unijnej, jest zaangażowanie BiH w Dialog strukturalny w dziedzinie sądownictwa w ramach Procesu Stabilizacji

i Stowarzyszenia (SAP). Postęp w realizacji agendy "5+2"² pozostaje kluczowy dla decyzji o zamknięciu Biura Wysokiego Przedstawiciela (OHR). Mianowanie pierwszego "osobnego" Specjalnego Przedstawiciela UE (EUSR) dla BiH przyczyni się do wzmocnienia obecności UE w tym kraju i wsparcia BiH na drodze od monitoringu międzynarodowego do integracji z UE (zgodnie z konkluzjami Rady z marca 2011 r.).¹⁴ 14 marca 2012 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję wyrażającą zaniepokojenie brakiem postępów BiH na jej drodze do integracji z Unią Europejską.

Dnia 15 lutego 2016 r. władze Bośni i Hercegowiny złożyły wniosek o członkostwo w Unii Europejskiej. Wniosek ten nie został w drugim kwartale br. rozpatrzony przez Radę. Kwestiami blokującymi postępy w integracji były konieczność dostosowania układu SAA do członkostwa Chorwacji w UE (kwestie handlowe) oraz ustanowienie mechanizmu koordynacji w sprawach europejskich. Separatystyczne dążenia Republiki Serbskiej są czynnikiem cały czas hamującym reformy w BiH, a tym samym postęp na ścieżce integracji z UE.

W grudniu 2016 r. BiH otrzymała **kwestionariusz w sprawie członkostwa w UE** – w trzecim kwartale pojawiły się deklaracje ze strony BiH, że odpowiedzi będą gotowe w czwartym kwartale (co raczej nie zostanie dotrzymane). 18.09 BiH podpisała z opóźnieniem traktat ustanawiający Wspólnotę Transportową. Nie doszło do tego na szczycie w Trieście (12.07.2017 r.) ze względu na brak zgody Republiki Serbskiej – entitetu wchodzącego w skład BiH.

W maju 2019 r. Komisja przyjęła **opinię i towarzyszące jej sprawozdanie analityczne** dotyczące wniosku Bośni i Hercegowiny o członkostwo w UE. W opinii określono 14 kluczowych priorytetów, które Bośnia i Hercegowina musi spełnić, aby otrzymać rekomendację dotyczącą otwarcia negocjacji akcesyjnych w obszarach demokracji, praworządności, praw podstawowych i reformy administracji publicznej. W konkluzjach z grudnia 2019 r. Rada UE z zadowoleniem przyjęła opinię i zwróciła się do Komisji o skoncentrowanie swoich rocznych sprawozdań na temat Bośni i Hercegowiny, poczynawszy od sprawozdania z 2020 r., na realizacji kluczowych priorytetów zawartych w opinii.

5. Polskie zaangażowanie w BiH

Według danych NBP, polskie inwestycje na koniec 2019 r. wyniosły 24,6 mln EUR.

Od maja 1994 r. do grudnia 2005 r. polskie inwestycje w BiH osiągnęły wartość zaledwie 153.361 USD. Były to inwestycje firmy „Organika” z Malborka w utworzenie firmy Organika BH w Sarajewie (64.457,60 USD), Raiffeisen International w system bankowy (27.878,04 USD) oraz kilkutyśne inwestycje innych polskich firm w drobną produkcję i wymianę handlową. Ponadto w 2006 r. Organika S.A. zakupiła za 5,4 mln EURO w aukcji publicznej prywatyzowaną fabrykę chemiczną „Polihem” w Tuzli, znajdującą się w stanie upadłości. Polska firma (ZRE Katowice) prowadziła w 2009 r. remont kapitalny jednego z bloków elektrociepłowni w Tuzli, duże zainteresowanie rynkiem bośniackim wykazuje szereg polskich przedsiębiorstw działających m.in. w branży maszyn górniczych (m.in. grupa FAMUR i REMAG).

Największymi polskimi inwestorami w BiH (z kapitałem zakładowym ponad 50 tys. euro) są Payten d.o.o. Sarajevo (Asseco South Eastern Europe SA), INTER CARS d.o.o. Sarajevo (INTER CARS S.A.), Vibrofloors BH d.o.o., Arkadius d.o.o. Trn, ORGANIKA BH d.o.o. Sarajevo (Malborskie Zakłady Chemiczne "Organika" SA), LPP BH d.o.o. Banja Luka (LPP S.A. Gdańsk); Aliplast Aluminium Systems d.o.o. Konjic, (Aliplast Sp. z o.o., Lublin).

Bośnia i Hercegowina była jednym z krajów Bałkanów Zachodnich objętych programem promocyjnym „Aktywizacji eksportu na wybranych rynkach”. Polska – promowała eksport towarów z branży rolno-spożywczej oraz maszyn i urządzeń, w tym górniczych.

7. Ambasada RP w Sarajewie

Ul. Višnjik 20
71 000 Sarajevo
Tel. +387 33 290 500
Fax. +387 33 290 519
e- mail: sarajewo.amb.sekretariat@msz.gov.pl

8. Ambasada Bośni i Hercegowiny w Warszawie

ul. Humańska 10

² Konieczne do spełnienia warunki przez władze BiH, mające na celu zamknięcie Biura Wysokiego Przedstawiciela.

00-789 Warszawa
Tel. + 22 856 99 35
Fax. +22 848 15 21
e-mail: sekretariat@ambasadabih.pl

Opracował:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej
Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii
Marzec 2021